

Aggódva figyeljük a bírák és az ügyvédek elleni összehangolt hangulatkeltést

Bánáti Jánossal Kardos Ernő beszélget

Pár hete még új nemzeti konzultáció meghirdetésére készült a kormány, amely az ügynevezett börtönbizniszről szólt volna. Ugyanis Orbán Viktor elképesztőnek nevezte a rabok kárpótlásának egész folyamatát. A miniszterelnök szerint „olyan magyar emberek, akik ügyvédnek mondják magukat, felépítenek egy bizniszt a bűnözőkre és tizenkétezer pert indítanak az Európai Bíróságon a saját hazájuk ellen. Teszik ezt azzal a mondvacsinált indokkal, hogy Magyarországon kínozzák az elítélteket, mert nem süt be a nap a cellájukba.”

A kormányfő fellépése után a magyar parlamenti többség a demokráciát és a jogállamot sárba tiporva jogerős bírósági ítéletek függesztésének lehetőségéről is döntött. A hatalom propagandagépezete pedig hecckampányt indított a munkájukat végző ügyvédek ellen. Tiltakozásul a Magyar Ügyvédi Kamara elnöke, Bánáti János azt nyilatkozta, hogy „el a kezekkel a védőktől, a politika hagyja dolgozni az ügyvédeket!”. Bánáti megdöbbenőnek nevezte azokat a politikai nyilatkozatokat, amelyek a védőügyvédeknek az alaptörvényben is előírt, a demokrácia alapszabályai szerint biztosított munkáját vonták kétségbe. Továbbá az ügyvédi kamara nevében elítélte, hogy a hatalom semmibe vette a jogerős bírói ítéleteket. Szerkesztőségünk megbízható

kormányzati forrásokból származó információi szerint a nemzeti konzultáció a világiárvány miatt elmarad. A Bánáti Jánossal készült interjú azért hozzuk mégis nyilvánosságra, mert a kormányzat újabb hatalmi törekvései is azt bizonyítják, hogy a járvány múltával minden folytatódhat a hazai belpolitikában.

– *Magyarországon tényleg azzal kínozzák az elvetemült bűnözőket, hogy nem süt be a nap cellájukba, és ezért kapnak jelentős kártérítést?*

– Ez természetesen legfeljebb zsurnalisztikai túlzás, és akkor még visszafogottan fogalmazok. Azért ugyanis senki nem kapott egy fityinget sem, mert árnyékos cellában töltötte a rá kirótt ítéletet.

– *Ezt a mondatot azonban nem újságíró, hanem maga a miniszterelnök, Orbán Viktor mondta, amikor azt igyekezett indokolni, hogy miért akar véget vetni a börtönbiznisznek. Nem emlékszik?*

– Mindegy, úgymint csak azt tudom mondani, hogy az érvényben lévő törvények szerint ma Magyarországon nem azok kapnak kártérítést, akik napfényhiányos, hűs cellákban kénytelenek a büntetésüket letölteni. Ugyanis a hazánk által aláírt nemzetközi dokumentumok, de a magyar alaptörvény is kimondja, hogy senkit nem lehet kínozni,

embertelen bánásmódnak kitenni. Ezért a börtönökben olyan feltételeket kell kialakítani, hogy a büntetés elsősorban elzárás legyen, biztosítva az „emberi” körülményeket. Ha a hazai börtönök legalább a magyar jogszabályi előírásoknak megfelelnek, akkor az államnak egyetlen fillér büntetést sem kéne fizetnie. Ráadásul az érvényben lévő jogszabályt a 2017-ben hivatalban lévő parlament alkotta meg a kormány előterjesztésére. Ez a szabály – amelyben napsütés nélküli celláról szó sem esik – írja elő a kártérítések kifizetésének feltételeit és az összeg nagyságát is.

– *Vagyis azt mondja, hogy ha van börtönbiznisz Magyarországon – ahogy Orbán Viktor fogalmaz –, akkor azt épp a kormány tette lehetővé?*

– Említenék némi történelmi előzményt, ami világossá teszi a mai helyzetet. Az úgynevezett kártérítési perek évekkel ezelőtt a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bíróságán kezdődtek. Csak a rend kedvéért, ez nem uniós intézmény, hanem az Európa Tanács intézménye, amely tömöríti az európai régióban lévő összes államot, az uniós tagságát megszüntető Egyesült Királyságtól kezdve Oroszországon, a szovjet utódállamokon át Törökorszáig, összesen 47 európai államot, amelynek a rendszerváltás óta mi is tagjai vagyunk. A szerveződés legfontosabb eredménye az emberi jogok európai egyezménye, amelynek keretében felállították az Európai Bíróságot. Ez a fórum az elégtelen börtönviszonyok miatt az ezredforduló utáni években született több ítéletében megbüntette a magyar államot. A bíróság a leghatározottabban kimondta, hogy

a büntetés – amikor valakit kiemelünk a társadalomból – nem járhat az elítélt megalázásával, kínzásával, emberi mivoltának elvesztésével.

– *Szóval a napsütésről vagy annak hiányáról szó sem esik az ítéletben?*

– Kizárólag a megalázó, az embertelen bánásmód került szóba, s az első néhány bírósági ítélet egyértelművé tette: a bűn elkövetőjének is vannak emberi jogai. Ha ez sérül, akkor az állam köteles kártérítést fizetni. Megnézheti a korabeli dokumentumokat – neveket nem akarok sorolni –, tucatnyi elítélt esetében tíz-tizenkétezer eurós büntetést fizetett ki a magyar állam. Az első néhány ítélet kihirdetése után pedig már valóban több ezer elítélt indított pert az embertelennek minősülő magyar börtönviszonyok miatt, s a bíróság igen jelentős összegre marasztalta el a magyar államot.

– *Az igaz, hogy csupán a börtönviszonyok miatt már húszmilliárd forintra rúgott a magyar állam adóssága?*

– Kétségtelenül jelentős összeg halmozódott fel, részben azért, mert a magyar törvények ezt nem szabályozták, miközben – mint említettem – a nemzetközi egyezményt aláírtuk már a rendszerváltáskor. Tehát jogilag rendezetlen helyzet alakult ki, ami még súlyosabb büntetéseket helyezett kilátásba. Ennyi pénzért akár már az európai normáknak megfelelő börtönöket is építhetett volna a magyar kormány.

– *Ezek után lépett fel az akkori igazságügyi miniszter, Trócsányi László, hogy vállalja a hazai börtönviszonyok rendezését?*

– A magyar állam vállalta, hogy csökkenti a magyar börtönök túlszűfoltóságát, aminek érdekében hét vagy nyolc új börtön építését helyezte kilátásba.

– *Épült új börtön az elmúlt években?*

– Mindössze egy.

– *Akkor minden a törvényi szabályozásra maradt?*

– A vállalásnak ezt a részét teljesítette a magyar állam, ugyanis elhatározta, hogy belső jogalkotással, tehát a magyar parlament által hozott törvényekkel egyértelműen előírja azokat a feltételeket, amelyeket a hazai börtönökben mindenképpen biztosítani kell. Az európai normák alapján 2017-ben a törvényhozás meghatározta az egy főre eső négyzetméter számát – szó sincs harminc négyzetméterről, ahogy sokan írják –, ez mindössze négy négyzetméter fejenként! Ebben azonban az ágy által elfoglalt terület is benne van, tehát alig marad a rabnak mozgástere. Ezenkívül törvény szabályozza még a szigorúan előírt minimális szabadidő hosszát, a szabad levegőn eltöltött percek számát, illetve előírtak minimális higiéniai elvárásokat is. Mást nem.

– *Napsütésről még mindig nincs szó?*

– Nincs. Ha a felsorolt feltételeket bármely büntetés-végrehajtási intézmény nem képes teljesíteni – márpedig elég sok ilyen van –, akkor 2017 óta a magyar jogszabály is előír bizonyos büntetést, amit az államnak kötelessége kifizetni. A kártérítés mértéke fejenként és naponta 1200–1600 forint között változhat. Ez a jogi alapja a kártérítési perek-

nek, természetesen szó sincs napsütésről vagy annak hiányáról.

– *Vagyis itt viszonylag objektív, mérhető feltételekről van szó, a bíróságok még csak nem is nagyon tévedhetnek?*

– Annaira objektív a mérce, hogy a hazai bíróságok a büntetés-végrehajtási intézmények kimutatása alapján dolgoznak. Vagyis még csak nem is a bírák állapítják meg a hiányosságokat, hanem a döntések alapja a büntetés-végrehajtás vezetőitől beszerzett tájékoztatás. A börtön irányítói jelentik tehát, hogy ki hány napot töltött a törvényesnél kisebb cellában, vagyis minden rendellenességről szóló információ kizárólag a büntetés-végrehajtás illetékeseitől származhat.

– *Ha a magyar kormány által elfogadott jogszabály valóban tiltja a börtönökben az embertelen bánásmódot, akkor a miniszterelnököt megvezette a stábja, amikor a kártérítés megítélése ürügyén joggal való visszaélésről beszélt?*

– Ez inkább politikai megállapítás, nem jogász. A politikusok szavait a politikai térben elsősorban politológusok értékelik. Én legfeljebb annyit tudok mondani, hogy az idézett kijelentés jogilag nem helytálló. De gyanítom, a miniszterelnök ezt inkább politikai üzenetnek szánta.

– *Egyébként Orbán Viktor a bíróságok mellett elsősorban az ügyvédekkel vádolja azzal, hogy az elítéltek segítségével – a kártérítések révén – jelentős pénzt szereznek az államtól, s azon osztoznak. Ezt nevezi börtönbiznisznek. De lehet ezt a kritikát politikai támadásnak értékelni?*

– Erre csak később kapunk választ. Egyelőre azonban csak annyit tudok mondani, hogy az ügyvédi kamarának nincs kimutatása az ügyvédek jövedelméről, a kamarában a bevételekről egyáltalán nincs ilyen adatszolgáltatás. A kamarai tagdíj sem a kereset arányához igazodik. Erről tehát sem hivatalos, sem személyes ismeretünk nincs.

– *Mindenesetre a kormánypárti sajtóban az ellenzéki vagy liberális körhöz köthető ügyvédek tíz-, sőt több száz milliós bevételeiről beszélnek, köztük Magyar Györgyöt emlegetik gyakran. Az ellenzéki lapok pedig a börtönbizniszen legtöbbet kereső fideszes holdudvarához tartozó Mohácsi-irodáról írnak.*

– Ami megjelent a sajtóban, azt persze a kamarában mi is olvastuk, de itt sok a csúsztatás. az összeállításokban ugyanis a megítélt összegek szerepelnek, azt a hamis látszatot keltve, hogy ez egészében ügyvédi bevétel. A valóság ezzel szemben az, hogy előbb levonják az állam vagy a sértett részére járó összeget, és csak fennmaradó megy az ügyfél számára ügyvédi letétbe; ebből számolhatja el az ügyvéd az előre kikötött – 20-30 százalék összegű – sikerdíjat. Ez a díjazás pedig nem kirívóan eltúlzott, mert ha a nagy számokat visszaszámoljuk egy-egy ügyre, akkor kiderül, hogy fogvatartottanként legfeljebb egy-másfél millió forint kártérítést számolhatunk; az elítéltek nagyjából ennyi pénzt kaptak fejenként. A hírek szerint – megbízható adatunk sajnos nincs – nagyjából 20-30 százalék az ügyvédi sikerdíj. Hozzá kell tennem, hogy legfeljebb minden második ügy lehet sikeres, mert a gyakorlat szerint nem minden esetben ítélik meg

a bírák a kártérítést. Tehát ha felkerítünk, és az egyszerűség kedvéért vesszük a kétmilliósi kártérítést, akkor az egyik ügyben felszámított 600 ezer forinttal áll szemben a másik ügy nulla forintos bevétele, ami ügyenkénti átlagban 300 ezer forintot jelent. Ha figyelembe vesszük az ezzel a munkával járó összetett feladatot, akkor nem tekinthetjük ezt kiemelkedő ügyvédi jövedelemnek. Ugyanis a fogvatartottal beszélni kell – eléggé időigényes a börtönbeszélők megszervezése és lebonyolítása –, de az ügyeknek az adminisztrációja is bonyolult. Emellett el kell járni a büntetés-végrehajtási bírónál – itt akár kétfokú is lehet az eljárás. Tehát azt mondanám – bár ilyen ügyben soha nem jártam el –, hogy ez nem tekinthető kiemelkedő jövedelemnek. Nyilván jó bevétel ez azoknak, akiknél nagyon sok ügy gyűlt össze. Tehát azt nem vonom kétségbe, hogy néhány kollégának az átlagnál nagyobb jövedelmet biztosított az elítéltek jogainak védelme, de ilyen összegek az ügyvédi munka más területén is előfordulnak. Mindezt összevethetjük azzal, hogy naponta kerülnek nyilvánosságra az államnak vagy a közületeknek dolgozó irodák óradíjai. Erre csak azt tudom mondani, hogy ma szabad verseny van. Nemcsak az ügyvédválasztás, de az ár is szabad. A jelek szerint ma az állam ugyanúgy költ ügyvédekre, mint a bankok vagy más pénzüzetek, de kétségtelenül nagy a felelősségük is az efféle ügyekben eljáró kollégáknak.

– *Viszont a börtönkártérítések esetében sem mindössze 200 ezer forintos tételekről beszélnek, ott a bevételi csúcs inkább 500 és 800 millió között ingadozik.*

– Valóban, de a mégoly magas összeg sem az ügyvédé, csak a megítélt kártalanítás összegét az ő számlájára utalják át a jogerőre emelkedő bírói döntés alapján. Az elítéltnak ugyanis nincs számlája, ezért a nevében eljáró jogász kapja kézhez a pénzt. A kiutalt kártérítést reményeink szerint valóban korrekt módon – az imént elmondottak szerint – osztják el. Ez nagyon fontos lenne.

– *Vannak kétségei?*

– Bízom a kollégákban. Ha viszont nem tisztességes az elszámolás, akkor az fegyelmivel jár. Tehát ha azt észleljük, hogy díjkikötésnél az ügyvéd visszaélt a kiszolgáltatott helyzetben lévő elítélttel szemben, vagy ha az elszámolásnál szabálytalanság van, akkor az a legszigorúbb fegyelmivel jár, aminek a kamarából való kizárás is lehet a következménye.

– *Visszatérve a törvények szerint fizetendő börtönkártérítés témájára, vagy a miniszterelnök szavaival szólva a börtönbizniszre: Orbán Viktor első körben utasította az igazságügyi minisztert, hogy az állam ne fizesse ki a megítélt összeget. Joga van ehhez a kormányfőnek?*

– Ez a kijelentés politikai térben hangzott el, a szavazóknak szólhatott elsősorban, de aztán később a jog útjára terelték az ügyet. A nyilvánosságra kerülő kormányhatározat pedig már úgy szólt, hogy a törvényben biztosított határidő legutolsó napján történjen meg a büntetések kifizetése. A kormány sajtónyilatkozatai azonban ezzel ellentétes állítások voltak, egyenesen a kifizetések felfüggesztéséről szóltak. Ezért mondtuk azt, hogy az ügyvédi kamara aggodalommal figyeli a

bírák és az ügyvédi tevékenység elleni összehangolt hangulatkeltést. Az a véleményünk, hogy mindez rombolja az igazságszolgáltatás tekintélyét, és az állampolgároknak azt sugallja, hogy a jogerős hatósági, bírósági döntések végrehajtását ők is megtagadhatják. Az ügyvédek érése támogatások figyelmen kívül hagyják, hogy az ügyvéd joga és kötelessége az ügyfelei védelme, jogi képviselőnek megfelelő ellátása, adott esetben az állammal szemben is.

– *Csak hogy az igazságügyi miniszter nemcsak megvizsgálta a lehetőségeit, hanem egy gyorsvonal sebességével törvényt fogadott el a kártérítések felfüggesztéséről. A végleges döntés a nemzeti konzultáció után születik majd meg. Ez nem törvénnyel való visszaélés?*

– A törvény megváltoztatása természetesen joga a parlamentnek, de arra az Országgyűlésnek sincs módja, hogy az aláírt nemzetközi egyezményekkel, illetve a magyar alaptörvénnyel ellentétes tartalmú törvényt fogadjon el. Ha ezt megteszi, akkor a törvényhozó alkotmány sértést követ el. A közelmúltban törvényi erővel is felfüggesztették a kártérítések kifizetését, de egyelőre a törvény életben maradt. Ha ezt megváltoztatnák, akkor újrakezdődhetnek a kártérítési perek az Európai Bíróságon Strasbourgban, s a döntéseket a magyar állam köteles lesz végrehajtani. Az európai bírói döntések ellen ugyanis egyetlen nemzet sem hozhat törvényeket, ami egyébként nem sérti a szuverenitást, hiszen hazánk is önként csatlakozott az emberi jogok egyezményéhez. A már megszületett, jogerőre emelkedett hazai bírói

ítéleteket viszont az államnak mindenképp tiszteletben kell tartani, ellenkező esetben megrendülhet a magyar igazságszolgáltatásba vetett hit, ami aláássa a jogbiztonságot, pedig az a demokrácia alapköve.

– A bíróságok ítéleteinek esetleges semmibe vételét az ön által vezetett ügyvédi kamara a leghatározottabban visszautasítja, mert ezzel a kormány aláássa az igazságszolgáltatásba vetett bizalmat. Viszont a hatalom úgy nyilatkozott, hogy a bírák bár jogszerű, de nem igazságos döntést hoztak, amikor megítélték a kártérítéseket. Ez is politikai fogalmazás?

– Egyértelműen, hisz a bíróságoknak épp az a dolguk, hogy a hatályban lévő jogszabályok szerint objektív ítéletet hozzanak. Az olyan szubjektív fogalomra, mint az igazságérzet, nem lehet bírói gyakorlatot alapítani. Az emberek igazságérzete természetesen egyénekenként változik, az a személyes tapasztalatom is, hogy Magyarországon a társadalom többsége a bűnelkövetőket minél tovább a börtönben tartaná. Könnyű kimondani: nincs kegyelem, a gonosztevő helye a cellában van, minél tovább, annál jobb. Viszont az elítéltek jó része ma nem erőszakos bűnöző, nem feltétlen gonosztevő. A megtévedt embernek is bűnhődnie kell, de nem lenne szabad évtizedekig börtönben tartani. Még akkor sem, ha az áldozataik hozzátartozói esetleg bosszúból az életüket követelnék. Egyes társadalmi csoportok igazságérzete és az igazságszolgáltatás zsinórmértéke tehát távol eshet egymástól. Ezért ártalmas az, ha a hatalom azt hangoztatja, hogy a bírói ítélet jogszerű ugyan, tehát

megfelel a törvényeknek, de valami elvont, nem értelmezhető igazságérzetnek nem felel meg. Ha a társadalom elveszti a bizalmát a bírói ítéletekben, akkor az igazságszolgáltatás minden szereplője – benne az ügyész vagy az ügyvéd is – hiteltelessé válik. Ezért álltunk ki a leghatározottabban a jogerős bírói ítélet végrehajtása mellett. Ugyanis ebben az esetben nem lehet szubjektív igazságérzetre hivatkozni.

– Pedig már nem egy, hanem több jogerős ítéletet bírált a kormányfő. Sokak szerint ezzel – a migránsok után – új gyűlölet céltáblájává tette a bírákat és az ügyvédeket. Gondolom, erre ön azt mondja majd, hogy ez a politikai térben elhangzó beszéd. Ezzel együtt nem ártalmas?

– Ártalmas, mert mint mondtam, aláássa a jogállamot.

– Bár a kormány vállalta, de végül nem építette meg az ígért hét vagy nyolc börtönt – talán majd konténerfogházak készülnek –, de ilyen körülmények között megszüntethető-e az intézmények zsúfoltsága?

Ez azért nehéz, mert a hazai büntetés-végrehajtási intézmények túlnyomó többsége száz évnél is öregebb, a korszerűtlen épületeket nagyon nehéz bővíteni vagy korszerűsíteni. Ez azonban csak egyik oka a zsúfoltságnak, a másik a rigorózus büntetőpolitika. Az elmúlt tíz évben a törvényalkotók folyamatosan emelték a büntetési tételeket, tehát a bíróságok számára előírják a súlyos büntetések kiszabását. Vagyis főképpen a kormány büntetőpolitikája tölti meg a börtönöket, ennek következménye a zsúfoltság, ami a kártérítésekhez vezet.

– *A másik nagy botrányt kavaráó ügy a gyöngyöspatai romáké, több száz millió forint kártérítést ítélt meg számukra a bíróság, amit a miniszterelnök munka nélkül szerzett jövedelemnek titulált, s mint ilyet, nem akarja kifizetni. Ez esetben miért nem tiltakozott az ügyvédi kamara?*

– Minden egyedi ügyben valóban nem tiltakozunk, mi a teljes igazságszolgáltatás működésének tiszteletben tartása mellett emeltük fel a szavunkat. Ha úgy tetszik, a kiállításunk erre az ügyre is érvényes. A bíróság erre az esetre egyértelműen sérelemdíjat határozott meg, és a jogerős ítélet esetén ez a pénz kifizetendő. Fel sem merülhet, hogy a bíróság azt méricskélje: az érintett szegregált személyek megdolgoltak-e a sérelemdíjért, vagy sem. Egyértelmű ugyanis, hogy ez a pénz nem a munkáért jár, amit a közelmúltban született polgári törvénykönyv is egyértelműen megállapít.

– *Tehát természetben meg oktatásban nem is lehet leróni a megítélt összeget?*

– Egyezkedni lehet, tehát az állam – ebben az esetben az adós – kérheti, hogy adósságát milyen általa javasolt formában törlessze. Megegyezés híján viszont az ítélet szerint járó összeget ki kell fizetni. Ha jól emlékszem, gyermekenként egymillió forint körüli összeg jár, ami csak együtt tűnhet magasnak.

– *Ha ez esetben sem fizetik ki a büntetést, akkor az tovább rontja a magyar igazságszolgáltatás tekintélyét?*

– Igen, mert jogerős bírói ítéletet nem hajt végre az állam, mégpedig a miniszterelnök kezdeményezésére.

A probléma ebben az esetben is az, hogy a jogi döntés politikai térbe kerül. Mi erre a döntésre politikai dimenzióban nem válaszolhatunk, az ügyvédi kamara szakmai szereplő, csak a jog nyelvén válaszolhat. Ha viszont az ország igazságszolgáltatását érezzük veszélyben, akkor meg kell szólalnunk, tiltakoznunk kell, mert a jogállam elvesztése az ország minden állampolgárának az érdekeit sérti. Szeretném megjegyezni, hogy bár szokatlan ma egy szervezeten belül, de a jogállam melletti kiállításunkat az ügyvédi kamara elnöksége egyhangúlag támogatta. Pedig sokfélék vagyunk.

– *Gondolom, ezt azért hangsúlyozza, mert 2014-ben a Budapesti Ügyvédi Kamarában is felmerült egy puccs gyanúja. Az akkor még megjelenő Népszabadság szerint a szervezet néhány tagja költséges kampányt folytatott, utcai plakátokon hatalomátvételt készített elő. Valaki azt írta, hogy mindez azért fordulhatott elő, mert az ügyvédek tétlenül nézték, hogy az országban lassan megszűnik a jogállam. Ez is politikai beszéd?*

– Mindenkinek joga – vérmérséklete szerint – ilyen véleményt alkotni, de a kamara vezetése megfontoltan, szükség esetén mindig határozottan járt el. Miközben a világ legtermészetesebb dolga, hogy a tizenhétezer magyar ügyvéd, kamarai jogtanácsos politikai értelemben sokféle, ezerféle álláspontot képviselhet, eltérően szavazhat, és talán más-más kormányoknak is dolgozik. De ha a politika be akart avatkozni az életünkbe, akkor a kamara egységesen kiállt a szakmai szuverenitása érdekében. Emlékezhetünk rá, a törvényhozó azt szerette volna, ha az eskünk szó-

vegébe a jogszabály „betartatásának” kötelessége is bekerül, ami teljes mértékben abszurditás volt. Aztán a törvény erejénél fogva ki akarták venni ebből a szövegből a titoktartás intézményét, ami fontos része a munkánknak. Akkor is azonnal tiltakoztunk, és a politika nagyon hamar visszakozott. Tehát sikerült megőrizni a függetlenségünket, ahogy a kamara vezetése is megvédte az autonómiáját, mert világnézettől és politikai hovatartozástól függetlenül ez minden ügyvéd elemi érdeke. Amikor tehát alapkérdések merültek fel a saját hivatásunkkal kapcsolatban, akkor a különbözőségeink ellenére is nagyon egységes maradt az ügyvédi kamara tagsága.

– *Önmagukat tehát megvédték, de azért naponta szakértők cikkeznek a jogállam megszűnéséről. Önök nem érzik ennek a veszélyét?*

– Én biztos nem mondom azt, hogy már megszűnt a jogállam. Kiálltunk érte, amikor a bírói függetlenséget éreztünk veszélyben a bírák idő előtti nyugdíjazásakor. Amikor először felvetődött az ügyátírányítás kérdése, akkor is azonnal megszólaltunk. A közel harmincfős elnökségünk – amelyben sokféle ember dolgozik – egységesen foglalt állást a bírák szuverenitása mellett. Ennél többet mi aligha tehetünk, mert a kamara nem mozoghat a politikai térben.

– *Volt már ebben az országban viszszaemlékező ítéletkezés, képviselőkre cserélték az Alkotmánybíróság tagjait, felmerült a közigazgatási bíráskodás lehetősége is, szóval azért sok helyen sérülni látszik a jogállam.*

– A politikai térben mozgó kollégák szoktak erről beszélni, de mi testüle-

tileg csak akkor szólalunk meg, ha valóban veszélybe kerül a jogállam. Ilyennek tekintjük a bírák, illetve az ügyvédek elleni hangulatkeltést, a már említett ügyeket is. De ennél tovább mi nem mehetünk, mert a kamara nem politikai szervezet. Tudom, hogy a szakma különböző csoportokban jelen van a Facebookon, de az ottani hangütést nem szeretnénk átvenni. Mi továbbra is úgy gondoljuk, hogy az igazságszolgáltatásnak jogállami keretek között kell működni Magyarországon.

– *Közben persze szó esik a precdensjogról, amely indokolatlanul megkötné a bírák kezét, vagy a Kúria feltöltéséről a kormánypártok által delegált alkotmánybírák segítségével. Ezt sem érzi veszélynek?*

– Nézze, nagyon sok dolog keveredik, az említettek még csak tervek, nem tudható, hogy ezekből mi valósul meg, úgy érzem, túlreagálni sem szabad a veszélyt. Mint az Országos Bírói Tanács tanácskozási jogú tagja, korábban köztes álláspontot képviseltem a közigazgatási bíróságok létrehozásának ügyében. A tervezett törvénynek voltak olyan megoldásai, amelyekkel nem értettem egyet, de az elképzelés alapvetően nem volt rossz. Túlzónak tartottam azok aggályait, akik a közigazgatási bíróságok felállításában jogállami támadást véltek felfedezni. Erről szó sem volt.

– *Még elismert szakértők is úgy érezték, hogy a kormány felállította volna a saját bíróságát, s a politika, a politikusok ügyeiben számíthatnak volna kedvező ítéletekre. Az ügyesség is elnéző a kormányzati korrupcióval szemben.*

– Szó sem volt ilyenről, ezért azt gondolom, hogy ha egyszer mégis megvalósul a közigazgatási bíróság, akkor legfeljebb finomítani kell a tervezett szabályokon, de fel sem merült, hogy maga a közigazgatási bíróság gondolata a jogállamra vesélyt jelentett volna.

– A jogvédő szervezetek szerint már ma is vannak politikai nyomásra született ítéletek Magyarországon. Önök ilyet nem érzékelnek?

– Mi ezt nem tapasztaljuk, talán a civil szervezeteket kéne megkérdezni, ha erről többet akar tudni. Legfeljebb azt tapasztaljuk, hogy a politikai hangulatkeltés és a nyomásgyakorlás a nyilvánosság csatornáin keresztül, tehát a sajtó és az elektronikus média felhasználásával történik. Miután a bírák nyilvánvalóan olvasnak újságot, hallgatnak rádiót, vagy néznek televíziót, ezért a politika szereplői ezen az úton üzenik meg igényeiket. Arra pedig szerintem nincs példa, hogy bármely politikai vezető felveszi a telefont, és azon keresztül elvárásokat fogalmaz meg. Személy szerint én, aki a politikához kapcsolódó gazdasági ügyekben hosszú évek óta védelmet látok el, eddig ilyet nem tapasztaltam. Felelősséggel állítom, hogy olyan ügyekben hozott felmentő ítéleteket a bíróság, amelyekben a vádlottak a korábbi kormányzathoz kötődtek. És a bíróság felmentette őket. Több ilyen ügy is volt a praxisomban.

– Az is felmerült a sajtóban, hogy korábban a migránsok vagy épp Soros, most az ügyvédek, a bíróság, tehát az igazságszolgáltatás szereplői ellen fordítják majd az indulatokat. Ezt érzi már?

– A hangulatkeltés valóban érzékelhető, hiszen a nyilvánosság leginkább a politikusok véleményét tolmácsolja. De az ilyen befolyásolás majdnem természetes a mai korban. Mi, ügyvédek is érezzük ezt a politikai nyomást, hisz időnként előfordul, hogy kollégáinkat listázzák – épp a rabok kártérítési ügyében vagy egyes állami megbízásokkal kapcsolatban –, a kamara a leghatározottabban visszautasít mindenfajta listázási törekvést, s úgy gondolja, sok kárt okoz, ha a társadalmat a munkájukat végző ügyvédek ellen próbálják hangolni.

– Gondolja, hogy annak a közleménynek, amelyet a jogerős ítéletek semmibevétele miatt az ügyvédi kamara fogalmazott meg, lesz a kormányzati cselekvésre valamilyen következménye hatása?

– Érzékelem, hogy a kormányzati orgánumok az egyes ügyvédek a mai napig támadják az ügynevezett börtönbiznisszel kapcsolatban, de az egész igazságszolgáltatás, tehát a bírák vagy az ügyvédi hivatásrend tekintélyét aláásó kormányzati nyilatkozatokkal az álláspontunk megjelenése után nem találkoztunk.

– Immár a törvény erejénél fogva függesztették fel a kártérítések kifizetését, amíg a végleges szabályozás nem születik meg. Mi lesz a már megszületett jogerős ítéletekkel?

– A jogerős ítéleteket maradéktalanul teljesíteni kell, maga a törvény is hangsúlyozza, hogy az új rendelkezések nem vonatkozhatnak visszamenőleg a már megítélt kártérítésekre.

– Ha az új törvény tiltja majd a kártérítések fizetését, akkor – ahogy ön is mondta – újra a strasbourgi íté-

letek alapján kezd működni a rendszer. Az drágább lesz?

– Feltehető, hogy az új törvény nem tilalmat fog felállítani, hanem új alapokra helyezi a kártérítések fizetését. Ennek részleteit azonban egyelőre nem ismerjük.

– *Az interjúkészítés időpontjáig még nem halasztották el a korábban meghirdetett nemzeti konzultációt*

a börtönbizniszről. Tehát egyelőre nem világos, hogy a több millió példányban szerkesztett kérdőíven lesz-e újabb támadás az ügyvédek és a bírák ellen. Mire tippel?

– Mire az interjút közlő lapjuk megjelenik, addigra a nemzeti konzultáció kérdéseit tartalmazó borítékokat már kikézbésítik. A kérdések ismeretében jobban meg tudjuk ítélni a kormány szándékát.

páratlan oldal

www.es.hu

IRODALMI ÉS POLITIKAI HETILAP

**Kattintson
a www.es.hu-ra!
SMS-sel is
előfizethet!**

PUBLICISZTIKA,
FEUILLETON,
PRÓZA, INTERJÚ,
VERS, VISSZHANG,
KÖNYVKRITIKA,
MŰBÍRÁLAT,
GALÉRIA